



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita**

**Pennotto, Gabriele**

**Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.**

XXVII. De reformatione antiquæ Canonicae S. Petri ad Aram Neapolis, &  
monasterij S. Gratiani Vercellarum.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-38634**

CAPVT VIGESIMVM SEPTIMVM

De reformatione antiquae Canonice S. Petri ad aram Neapolitanam, & monasterij S. Gratiani Vercellarum per canonicos regulares Lateranenses facta.

ANNO 1453. Capitulum Generale coactum est Bononiae in Canonica D. Ioannis in monte, ibique R. P. D. Aurelius Placentinus in officio Rectoris Generalis 3. anno prorogatus. Ied additi Visitatores D. Clemes Papiensis D. Iulianus Cremonensis, D. Benedictus Bononiensis, & D. Petrus Venetus. In hoc Capitulo sunt editae Constitutiones, quae paucis additis, sine mutatione vsq; ad nouam compilationem anno 1618. factam, in vsum habitae fuerunt, quaeque suis locis in noua compilatione sunt additae, vt conferenti patebit. Eas vero editas hoc eodem anno ex vlt. c. 3. part. euidenter liquet. est liber manuscriptus in Pergamento Romae in monasterio Pacis.

Hoc ipso anno vetus D. Petri ad Aram prope Neapolim Abbatia canonicorum regularium intercessionem Serenissimi Alphonsi Regis Neapolitis, per Nicolaum V. nostrae congregationi Lateranensi fuit unita. De cuius fundatione, & originae plura essent dicenda, nam hunc esse locum, vbi Petrus Apostolus ex Asia Romam veniens, primam Aram in Italia erexit, & sacrificium in cruentum Dominici Corporis, & Sanguinis obtulit, & propterea S. Petri ad Aram loco nomen inditum, cum cetera ciuitatis, & praesertim Ecclesiae Neapolitanae tabularia testantur, de qua re Baronius tom. 1. sub anno 44. num. 28. sic scribit: De ceteris locis, ad quae Petrus, Romam venturus, diuertit, nobilitas ipsi remanserunt antiquitatis vestigia, sed traditione potius quam scriptura firmata: nam vt omittimus de singulis dicere, qua nondum nobis explorata habentur, est Neapolim Capania per celeberrimam memoriam, vbi eodem Princeps Apostolorum cum Neapolim nauigio delatum esset vna cum suis, Missam celebravit. Ferant tamen Syluestrum I. Neapoli existentem, in eodem altari sacrum fecisse, & ingentissimis thesauris Indulgentiarum ditauisse, quod vsque in hodiernum hunc diem volunt existere, & cuius causa deuotionis accedentibus cum maxima reuerentia monstratur, in quo praesertim pro animabus fidelium defunctorum, ob Indulgentias à Pontificibus tributas, sacrificium Dominici corporis, & sanguinis frequentatur.

Non dubium, clericos canonicos & Apostolicos eidem Ecclesiae, prout moris erat, ab initio deputatos, & rursus ab antiquissimo tempore clericos secundum B. Augustini regulam viuentes ibidem constitutos, testantibus in monasterij tabularijs antiquissimis. Extat in monasterio codex vetustus literis Longobardicis scriptus, totam rei seriem narrans, sed barbarissimè adeo refertur, vt vix sensum legitimum ex verbis elicere possimus. referam nonnulla scitu digna, totidem verbis ex dicto libro accepta, sed adiecta quarundam vocum necessaria declaratione, inquit igitur: *Memorante Beatissimo Petro Principe Apostolorum de Antiochia anno Christi passiva vigesima, puto dicendum decimo: & ibidem conuulsa ad hanc ciuitatem, & baptizata Candida, & castro ad Asinum della ciuitate Episcopo, in loco profertur ad dolum adificauit altare, & in eo celebrans orationem Dominici in fractione panis secundum supple quod apparet per vnam martiriam, id est, tubulum martiroreum, quae est sauricata, id est, posita in fabrica vel edificio, ad dolum campanario id est in turri campanaria, & propter guerram fuit fractum ab aeneo, id est haereticis: ita vt primo adificatum monasterij fuit sanctum Petrus, & consecrator Ecclesiae iuratum, supple quod apparet per vnam martiriam, quae inuenit cum literis graecis in altari maiori unitae ad dextrum. Deinceps reaedificator Ioannes presbyter Cardinalis Neapolitanus annuente alio ab hoc fuit consecrata Ecclesia sub eiusdem Petri vocabulo, & s. Candide eiusdem ordinis. Porro tempore isto quo ueniit S. Petrus, della Ecclesia fuit dotata circum circa, quantum potest tribuere per vnam basilicam, & tempore Constantini, quod dicit multa bona, videlicet multa castra. Secundo apparet per privilegia cum sigillo pendente dote. Et etiam nobilit, & Dominus Neapolitanus dederunt dote. Circa vitoria, quae sunt scripta in ventario id est, in uentario, Regi Carolo Primi. Hae ibidem, quibus cum Caroli primi Regis mentio habeatur, facile coniectari potest, quo tempore illius scripturae autem illa scripta seripserit, quod non ante annum 1250. esse potest. Postea subditur in eodem libro, quod anno tabulari fecit in Ecclesia S. Petri ad Aram apertor vnam parua per vnum annum, quo tempore quanta indulgentia tanta sunt per vnum annum, tanta in dicta Ecclesia, donec durat tabularum: & quod S. Petrus de die indulgentiam plenariam, qua uisitauerit Ecclesiam eius Dominica expellunt: id est liberant, vnam annuam à parua Regatorij: & est confirmatio Gregorij Papa cum dote pendente eum sigillo dote sunt verba illius formata. Adhuc recententur plurimae Indulgentiae per Romanos Pontifices eandem Ecclesiam visitantis, concessae. in eodem libro nominatur Abbatia nulli subiecta, nisi Romano Pontifici, inquit enim: & est a se, id est exempta, & non potest illius capere nisi Summus Pontifex: subdit, quod Abbas tenetur sub poena excommunicationis in dicta Abbatia nonnullis diebus cantare Missas, & Vesperas in Pontificalibus cum mitra, & crocico, & quod libere potest*

potest ministrare omnia sacramenta in dicta ecclesia, & circum circa, quantum est iustus vt patet. & recententur ibidem bona monasterij, & mobilia valde pretiosa, & haec omnia habentur in dicto libro Longobardico scriptis. P. V. vero Ioannes ille presbyter Cardinalis in dicto libro mentio habetur, & patet Neapolitanus, cognomento de Pizuti, vel vt dicitur, Phizuti, professione canonicus, & presbyter, & Baronius eum simpliciter clericum nominat. Qui cum Ecclesiam S. Petri cum monasterio vtriusque collapsam, & bonis temporalibus denudatam aspexisset, affectu erga suam ordinem, primo quidem Ecclesiam à fundatione cum cenobio restituit: deinde amplius bonorum temporalium attributa collegii canonicorum regulariter viuentium inibi restituit: accito ex monasterio S. Victoris Parisiensis, quem primo Priorem, deinde monasterij Abbatem constituit, prout recententur in III. littera praedicti Nicolae Prioris dictae ecclesiae testantur. Alexander Episcopus seruus seruorum Dei, dilectis dilectis Priori Ecclesiae S. Petri ad Aram, salutem & apostolicam benedictionem. Cum dilectus tunc fuit nobis Ioannes in s. Anastasia presbyter Cardinalis, in qua roratum habere dignoscitur, propter quod, Dominus cooperante, construxerit, tamquam suum bonum, dignum est, & conueniens, vt eius Cardinalis obsecra in eo, quod salua honestate populo, nisi proprio animo deserat. Ea propter dilectus in omni sollicitudine praedicti Cardinalis, & successores, & prosequentes nostri officij debent, & memoria Sedis apostolica duximus indulgentiam tribuere, & iurisdictionem tunc eiusdem Ecclesiae, & abbas ibi fuerit institutus, canonicis, qui praesertim Ecclesia habitum Religionis secundum Regulae, & iustitiam recipere voluerint, Benedictionem suam non esse subhibere. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae constitutionis infringere, & ea quae tenentur contrare. Si quis autem hoc attemptauerit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incurrem. Dat. Ferent. s. Calend. Ianuarij. Item postea Nicolaus ex Priore Abbas creatus anno 1190. vt Ticeinensis in Dilucidario scribit. Monasterio sic per dictum Cardinale reformatum multa praedia, castella, & bona temporalia per nobiles Neapolitanos fuerant largiti. Cui Pontifices, & vtriusque Siciliae Reges multa privilegia concesserunt, vt statim dicitur, in quibus dicitur, quod quilibet canonicus a per multos annos summa laude floruit, cuiusque regimen Diuo Thome Aquinani cum Archiepiscopo Neapolitano obsequio oblatum. Verum conditione temporum, & turbationibus guerris, & ob alios sinistros eventus, concubium adeo in sine paulatim in spiritualibus, & temporalibus est collapsum, nam illi



potest ministrare omnia sacramenta in dicta Ecclesia, & circumitica, quantum est iactus vnus ballia, & recentur ibidem bona monasterij immobilia, & mobilia valde pretiosa; & hac omnia habentur in dicto libro Longobardico verba.

**V**it vero Ioannes ille presbyter Cardinalis Neapolitanus, cognomento de Pizutis, vel vt alij scribunt, Pizutis, professione canonicus regulatus, exiit Baronius cum simpliciter clericum nominet: Qui cum Ecclesiam S. Petri cum monasterio vetustate collapsam, & bonis temporalibus detraditam aspexisset, affectu erga suum ordinem commotus, primo quidem Ecclesiam à fundamentis cum cernobio restituit: deinde ampla doctehonorum temporalium attributa collegium canonicorum regulariter viuentium inibi reformauit, accito ex monasterio S. Victoris Parisiensis D. Nicolaum, quem primo Priorem, deinde monasterij Abbatem constituit, prout sequentes Alexander III. litteræ prædicti Nicolao Priori directæ sic testantur.

*Alexander episcopus seruus seruorum Dei, Dilectio filio Nicolao Priori Ecclesie S. Petri ad Aram, salutem, & apostolicam benedictionem. Cum dilectus tunc filius noster Ioannes tituli S. Anastasie presbyter Cardinalis Ecclesiam, in qua trinitatem habere dignoscitur, proprijs impetibus, Domino cooperante, construxerit, eamq; diuinitus suo bono, dignum est, & conueniens, vt eiusdem Cardinalis abintu in eo, quod salua honestate possimus, tibi prompto animo deseruamus. Ea propter dilecte in Domino filij pastoralibus prædicti Cardinalis auocates benignius, & prosequentes nostri officij debuit, & clementia Sedis apostolicæ duximus indulgendum, vt licet tibi, & successori tuo eiusdem Ecclesie Priori, domus Abbas ibi fuerit institutus, & canonicis, qui in præscripta Ecclesia habitum Religionis secundum Regulam S. Augustini recipere voluerint, benedictionem, sitis nura est, exhibere. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis infringere, vel illi aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Dat. Erenen. s. Calend. Ianuarij.*

**I**dem postea Nicolaus ex Priore Abbas creatus obiit anno 1190. vt Tinenensis in Dilucidario scribit. Monasterio sic per dictum Cardinalem reformato multa prædia, castella, & bona temporalia per nobiles Neapolitanos fuerant largita. Cui Pontifices, & vtriusque Siciliæ Reges multa prouilegia concesserunt, vt statim dicitur, in quo disciplina canonica per multos annos summa cù laude floruit, cuiusque regimem Diuo Thomæ Aquinatum Archiepiscopatu Neapolitano legitur oblatum. Verùm conditione temporum, & causantibus gueris, & ob alios similes euentus, cernobium aded in igne paulatim in spiritualibus, & temporalibus est collapsum, nam illius

bona ferè omnia fuerant à laicis occupata, vel à Prælati alienata, reliqua commendata. Tenebat illud in Commendam hoc eodem anno 1457. quidam Rainaldus S. R. E. Cardinalis, & Episcopus Neapolitanus. quo tempore Serenissimus Rex Alphonsus illius statum valde commiseratus, apud Nicolaum V. egit, vt nostræ congregationi Lateranensi reformandum traderetur, & Ecclesia S. Mariæ Pediscriptæ, quam anno superiori Pontifex ipse Regis liberæ dispositioni commiserat, eidem S. Petri monasterio annexeretur, & subijceretur. Cui Pontifex annuens, literas vnionis Abbati S. Seuerini directas dedit hoc ipso anno Calendis Decembris emanatas. Cæterum dicta vnio viuente adhuc Cardinali Commendatario, quod ad D. Petri monasterium spectat, suum effectum non fuerat sortita Interim verò Nicolao Pontifice vita functo Calistus III. qui illi in Pontificatu successerat, dictum monasterium tunc vacans per obitum præfati Cardinalis cuidam clerico Neapolitano illius nepoti commendauit, nulla tamen in literis Apostolicis de vnione per Nicolaum V. facta, mentione habita: quam ob causam per præfatum Serenissimum D. Alphonsum Regem Neapolis, & Rectorem Generalem congregationis eidem Pontifici exposito, quoddam dictum monasterium iam nostræ congregationi fuerat vnitum, ad illorum preces Calistus literas reuocauit, quibus monasterium commendauerat, & nouis literis Apostolicis datis apud S. Petrum, pridie Calen. Octobris anni 1457. dicta vnionem confirmauit, quæ ex tunc suum plenum, & integrum effectum fuit consecuta, & collegium canonicorum ibidem institutum, quod sub regimine Abbatis sub regulari obseruantia nunc etiam per Dei gratiam floret, vbi viginti quinque canonicis ad minus degunt, & nunc est domus Nouitiorum.

**E**x quo Collegio multos viros doctrina, & dignitate notabiles habuimus, inter quos primo loco recensendus ipse D. Ioannes Pizutus S. R. E. Cardinalis ab Adriano IV. item regulari canonico renunciatus, eiusdem monasterij reformator, & restaurator. Secundus D. Ioannes Baptistæ de Marfredonia, Philosophus, & Mathematicus suorum temporum nulli secundus, qui in Gymnasio Patauino per multos annos Philosophiam legit, tandem seculum relinquens in dicto monasterio canonicorum regularium habitum suscepit, & reliquum huius vitæ sanctissimè duxit. hic scripsit Commentarium in Sphæram, & Theoricam Planetarum. Tertius D. Ludouicus Maioranas ex Granina Episcopus Castellæ maris, vir cultioris lingue latinæ peritissimus, & Theologus eruditissimus. Hic scripsit orationem ad Patres Concilij Tridentini, & de vero Dei cultu libros tres sub titulo Clypei militantis Ecclesiæ: obiit anno 1570. Quartus D. Hyppolitus ex familia nobilissima de Caracciolis, decla-





mator celebris, cuius nomen, & laudes adhuc manet. editus est post illius obitum liber variarum Concionum Italico sermone scriptus. alia plura morte præuentus in albeolis reliquit. Quintus D. Ludouicus Pauesius, Pauesij celebris Philosophi, cognomento Calabri, filius, Theologus acutus, & Scotici dogmatis propugnator indefessus, meusque olim in Theologia Magister, qui nonnulla opera Philosophica manuscripta reliquit, quæ in nostro S. Modesti monasterio Beneuentano puto conseruari. Sextus D. Honoratus de Robertis Iuuenatensis, qui scripsit Commentarios in totâ Logicâ valde vtilis, obiit Patauijan. 1612. Illustrissimi Episcopi Patauii Vicarius. Septimus D. Inicus de Aualo Ischiz Episcopus, qui adhuc viuuit. Octauus D. Sigismundus ex inclinata profapia de Gambecurtis Episcopus Thelesinus, qui similiter in viuus agit. & alij, quos silentio prætereo, quoniam adhuc viuunt.

VI. **H**ic monasterio, & illius Prioribus, siue Abbatibus, & canonicis multa priuilegia Romani Põificis, & Reges vtriusque Siciliæ concesserunt. Primum est Alex. III. Nicolao Priori directum, supra notatum.

Secundum. Clementis III. datum Laterani quinto Calend. Decemb. Põificatus sui anno primo, per quod confirmat sententiam latam à delegatis per Sedem Apostolicam inter Ecclesiâ S. Petri ex vna, & Episcopum Puteolanum ex altera, super Ecclesiâ S. Angeli motus Christi, incipit: *Qui ad sedanda.*

Tertium. Honorij III. datum 5. Calend. Aprilis. Põificatus sui anno tertio, per quod prohibet, ne bona monasterij in alios, quam canonicorum ibi seruientium vsus conuertantur. incipit: *In cumbis nobis.*

Quartum. Clementis VI. datum Auenionis Calend. Ianuarij, Põificatus sui anno octauo. incipit: *Pastoralis officij.* declarat, Ecclesiam nullo medio ad Ecclesiam Romanam pertinere. meminit Conuentus canonicorum ibi deseruentium.

Quintum. Nicolai V. erectum Abbatibus, & Conuentui S. Petri ad Aram ordinis S. Augustini, datum anno 1449. Põificatus sui tertio. incipit: *Cum à nobis.* per quod confirmat prædictis, & per eos monasterio omnes immunitates, libertates, indulgentias, & exemptiones à secularibus exactionibus, per Romanos Pontifices suos prædecessores, & Reges vtriusque Siciliæ, & alios Principes eidem monasterio indultas. Ex quo priuilegio vides, vsque ad illud tempus mansisse in Ecclesiâ D. Petri Conuentum canonicorum, sub Abbate tamen Commendatario, licet dicti Conuentus nulla fiat mentio in literis vniuersionis, quæ quadriennio post istud priuilegium sunt datæ.

Sextum. Clementis VII. datum anno 1526. Põificatus sui anno tertio. incipit: *Ex parti.* per quod Archiepiscopo Neapolitano committit facultatem aperiedi portam tempore Iubilæi, iuxta antiquam consuetudinem aperiri solitam, cum

concessione Indulgentiarum, quæ tali tempore conceduntur, cum Iubilæum Romanum iam exspirasset. ex quo vides, Iubilæum visitantibus dictam Ecclesiam concessum fuisse non eodem anno Iubilæi Romani, sed immediate sequenti. Extat aliud simile priuilegium à Julio III. anno 1551. emanatum. Adest etiam priuilegium amplissimum Greg. XIII. pro celebrantibus Messas ad altare Diui Petri pro animabus defunctorum. Ad sunt præterea priuilegia Regum vtriusque Siciliæ, quæ in monasterij Archiuis seruantur.

Conditur in Ecclesiâ D. Petri corpus B. Candidæ Diui Petri discipulæ, cuius meminit Paulus Regius Vici Episcopus in vita S. Alphen primi Episcopi Neapolitani, & ex illo Baronius in notis ad Martyrologium die 4. Septembris, iuxta cuius tumulum fons exoritur, qui nec haustus, languoribus plurimis medetur.

**A** Nno 454. Generale Capitulum Ferrarie. Rector Generalis R.P.D. Timotheus Veronenensis magnus predicator, qui fuit Archiepiscopus Ragulinus. Visitatores D. Aurelius Placentinus, D. Titus Ferrariensis, qui fuit Adria Episcopus, D. Cellus Veronenensis, & D. Ioannes Baptista Lucensis. Hoc anno tractatum est de recuperanda Præpositura S. Gratiani Vercellarum quæ erat membrum monasterij, & congregationis S. Crucis Mortariensis. Verum cum Amadæus Sabaudie Dux contra Eugenium IV. in solium fuisse creatus, & Felix V. nuncupatus, quidam Fr. Iacobus de Sabaudia, canonicus tamen regularis, illam à prædicto Felice Papa, seu verius antipapa obtinuit, quem cum D. Sebastianus Mortariensis Præpositus tanquam sibi subditum visitare voluisset, illo sibi obedientiam præstare abnuente, Præpositus Mortariensis dicitur Fr. Iacobum Præpositura priuauit, & D. Gabrieli de Vallestia illam contulit, & incorporalem possessionem misit: addito eidem Conuentu canonicorum nostræ congregationis, cum magna totius Ciuitatis lætitia, & zdificatione, qui viderunt illud monasterium optimè reformatum. Cæterum dictus Fr. Iacobus Romanum uisit, & Præpositum Mortariensem ad Sedem Apostolicam citare fecit, qui Romam profectus est, & post litigium duorum annorum dictus Fr. Iacobus epidimia interijt, & Fr. Antonius de Cospolino Sabaudus iura, & actiones, quæ dictus Fr. Iacobus in Præpositura prætendebat, ab Apostolica Sede impetrauit, & per annum cum Præposito Mortariensi litigauit. Quem tandem Cardinalis Rotomagensis, cuius erat familiaris, cum prædicto Præposito concordauit: & ita post triennium pacificam possessionem adepti fuerunt, existente Rectore Generali D. Aurelio Placentino, in quo monasterio manserunt pacifice vsq; ad annum circiter 1480. quo tempore Sixtus IV. precibus Fr. Petri Vercellensis Episcopi Ordinis Fratrum Minorum, ipsum monasterium

canonicis regularibus abtulit, & bonis mensuris applicatis, fabricas Monialibus S. Clari conceffit, in quibus nunc etiam degunt, quædam Episcopus, Onuphrio tradente in Sixto IV. post beannum ex hac vita decessit, qui nequam annorum vigesimum octauum excedebat, licet Onuphrius dicat fuisse Episcopum Tarentinum.

CAPVT VIGESIMVM OCTAVVM.

De reformatione Canoniarum S. Mariae Montis bellis Bononiensis, & S. Andreae Vercellensis facta per eosdem Canonicos Regulares Lateranenses



**A** Nno 1455. Generale Capitulum Placentiæ. Rector Generalis, & Visitatores omnes qui fuerunt anno præcedente cum in officijs prorogati. Hoc autem anno Nicolaus V. optimus Pontifex, & de noua congregatione peroptime meritis, die 24. Maii nuntius deditur soluit. Hinc subrogatus fuit Alphonus Borgia Valentinus, & Hispanus, qui Calistum III. se fecit appellare, qui vt beneuolentiam quorundam Romanorum, quibus erat sollicitus, sibi conciliaret, canonicos regulares Vercellenses ab Ecclesiâ Lateranensi eiecit, & in eam per Eugenium IV. abrogauit, & secularibus canonicis ipsam Ecclesiam restituit. Regularem canonicis ad alia monasteria profecti sunt, quorum nonnullos Alphonus Rex Aragonum Neapolim acciuit, quos in monasterijs S. Petri, & S. Marie Pedescriptæ locauit vsque ad Paulum II. qui illos ad dictam Basilicam reuocauit. Hoc autem audientes Fridericus III. Imperator, & alij Principes, qui sequebant, Lateranensem Ecclesiam, quæ omnium Ecclesiarum est caput, & mater, sub canonicis secularibus penitus colatam, & omnibus ornamentis, & redditibus nudatam per ipsos canonicos regulares ferè totam reuocauit, non parè sunt admirati sed & ipsum Calistum III. ferunt ante obitum de ipsa eiectione penitentissime non modicum, ac doluisse, quam ad Paulum ipse Fridericus Imperator datis literis ad Ractorem Generalem, & totam congregationem, quos erat canonicus, nostros bono animo in Germaniam proficisci iubet, monasterio Veri Patres, Teutonici idiomatis expertes, plurimum Cæsari gratias agentes, in Germaniam ire voluerunt. id ipsum & Serenissimus Alphonus



canonicis regularibus abfuit, & bonis mentis E-  
piscopali applicatis, fabricas Monialibus S. Cla-  
re conceffit, in quibus nunc etiam degunt, qui  
tam Epifcopus, Onaphrio tradente in Sixto  
IV. post bicennium ex hac vita decessit, qui nec-  
dem annum etatis vigefimum octavum exce-  
debat, licet Onaphrius dicat fuisse Epifcopum  
Turulanum.

CAPVT VIGESIMVM  
OCTAVVM.

De reformatione Canoniarum  
S. Mariae Montis belli Bono-  
niensis, & S. Andreae Vercel-  
lenfis facta per eosdem Cano-  
nicos Regulares Lateranenses.



Nno 1455. Generale Capitu-  
lum Placentiae. Rector Gene-  
ralis, & Visitatores omnes,  
qui fuerunt anno praecedenti,  
secundo in officijs prorogati.  
Hoc autem anno Nicolaus V.  
optimus Pontifex, & de no-

stra congregatione prooptime meritis, die 24.  
Maij natus debitorum soluit. Huic subrogatus  
fuit Alphonsus Borgia Valentinus, & Hispanus,  
qui Calistum III. se fecit appellare, qui vt beneuo-  
lentiam quorundam Romanorum, quibus erat  
addictus, sibi conciliaret, canonicos regulares  
benefactores ad Ecclesiam Lateranensem eiecit, &  
hinc per Eugenium IV. abrogauit, & seculari-  
bus canonicis ipsam Ecclesiam restituit. Regula-  
res autem canonicos ad alia monasteria profecti  
sunt, quorum nonnullos Alphonsus Rex Arago-  
nis, Neapolim acciuit, quos in monasterijs S.  
Petri, & S. Mariae Pedileryptae locauit vsque ad  
Paulum II. qui illos ad dictam Basilicam reuoca-  
uit. Hoc autem audientes Fredericus III. Imperator,  
& alij Principes, qui seiebant, Lateranen-  
sem Ecclesiam, que omnium Ecclesiarum est ca-  
pitulum, & mater, sub canonicis secularibus penitus  
collapsam, & omnibus ornamentis, & redditibus  
nudatam per ipsos canonicos regulares ferè tota  
renouatam, non parùm admirati. Sed & ipsam  
Calistum III. ferunt ante obitum de ipsa eiec-  
tione penituisse non modicum, ac doluisse, quam  
ob causam ipse Fredericus Imperator datis literis  
ad Rectorem Generalem, & totam congregatio-  
nem, quos erat canonicos, nostros bono animo  
habere, & in Germaniam proficisci iubet, monaste-  
ria opulentissima non pauca eisdem largiturus.  
Verùm Patres, Teutonici idiomatis expertes, plu-  
rimos Caesari gratias agentes, in Germaniam ire  
noluerunt, id ipsam & Serenissimus Alphonsus

Aragoniorum Rex, & Ludouicus Sabaudie Dux,  
& Magnus Cosmus Medices, & Barbara Mantuae  
Marchionissa praesuerunt, qui multa bona nobis  
contulerunt, vt ex infra dicendis apparebit.

Hoc eodem anno canonici regulares S. Mariae  
Montis belli Comitatus Bononiensis,  
videntes, illorum monasterium secularibus com-  
mendatum, & se ad paucissimos redactos in no-  
stram Societatem transire, & illorum monasterium  
nostrae congregationi vniri à Sede Apostolica  
supplices petuerunt, & obtinuerunt. De cuius  
Canonice antiquitate, & nobilitate breuiter ali-  
quid dicturus, literas Consulium & Caesari montis  
belli ad Innocentium III. ex primo libro Epistolae  
eiusdem Pontificis fol. 24. acceptas praemittendas  
exstimauit.

Litterae Consulium & Populi montis Belli de fidelitate  
Romanae Ecclesiae seruanda.

Sanctissimo Patri, & Domino Innocentio Dei gra-  
tia Summo Pontifici Petrus, & ius, Sandonum & Hen-  
rigerus Consules montis Belli cum omni Populo ipsius  
Caesari debita fidelitate, cum omni reuerentia. Es-  
nos vestra Paternitas beatitudo ex temporum muta-  
tione non erit collegisse, quae profecto vobis gaudium por-  
tant cum honore, domino ad ipsa clementer oculum  
elevant & gementi. In Archivo igitur Sanctae Romanae  
Ecclesiae redimus ex maiorum memoria forsiam anti-  
quatius, qualiter ad eum donationem Castrum nostrum  
peruenit. & ideo non est opus insinuare, quod licet cla-  
rus constat, nec vnquam ab aliquo negari poterit, quod  
non fuerit de Comitatu Comitis Mathidis: sed pra-  
ualeat aduersus Ecclesiam Dei publica olim potestate  
dominationem suam in ipso Castrum Ecclesia non valuit  
exercere. Nunc vero quia omnipotens Deus sic disposuit,  
vt tempore vestro filiorum dispersione ad finem  
Catholicae matris redeant, Patri imperium per omnia ser-  
uatur. Hinc est quod vnanimes vno voto omnes quari-  
mus, & diligenter petimus dominum vestrum, vestra-  
que Sanctitatis tanto deuotus fidelitatem facere cupi-  
mus, quanto indubitanter vos credimus spiritum Dei  
habere, atque ideo accepisse potestatem, vt omnia in sta-  
tuta reditu vestra sapientia reducat, facta in  
presumptorum vincta, & ligata in compedibus, qui  
contra Catholicam Romanam Ecclesiam assunt mi-  
nus in illo pugnare. Commendamus itaque misericordia  
vestra Castrum, Ecclesiam ipsius, Clerum, & omnem po-  
pulum, rogantes cum omni humilitate, quatenus ad  
ista quae postulamus, mora sublatam respondere dignemini.  
Quod si placet de latere vestro mittere, cui vestra de-  
beamus vice intendere, illius concordiam sumus, & esse  
voluimus, vt facta fidelitate vobis donationem Caesari  
iuxta vestrum mandatum assignemus. ea videlicet ra-  
tione, vt cum omni integritate tam noua, quam vetera  
nostra infra seruentur illaesa, nec aliquando imminui  
nobis debeant, vel in peris aliquatenus commutari. Il-  
lud attendat Sanctitas vestra, quod pro fortitudine loci  
nulli nobiscum considerari cupimus: sed nulli dare re-  
sponsam volumus, donec à misericordia vestra numquam  
recipiamus.

II.  
21 Mo  
nass.

UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN